Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 925/25
29.5.2025. године
Б е о г р а д

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Гордане Тошић, председника већа, Љиљане Милосављевић и Милице Аксентијевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Живковић, адвокат из Београда, улица Војводе Миленка бб, против туженог Републичког хидрометеоролошког завода Републике Србије, са седиштем у Београду, улица Кнеза Вишеслава бр. 66, чији је законски заступник Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ул. Косовска бр.31, ради уплате доприноса, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 53337/21 од 14.5.2024. године, исправљене решењем истог суда П 53337/21 од 9.8.2024. године, у седници већа одржаној дана 29.5.2025. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 53337/21 од 14.5.2024. године, исправљена решењем истог суда П 53337/21 од 9.8.2024. године, у делу става другог изреке којим је обавезан тужени да у име и за рачун тужиоца уплати надлежном органу припадајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање обрачунате на најнижу месечну основицу за уплату доприноса у износу од 40.143,00 динара, за период од 15.04.2010. године до 15.10.2018. године, и у ставу трећем изреке и у том делу жалба туженог **ОДБИЈА,** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 53337/21 од 14.5.2024. године, исправљена решењем истог суда П 53337/21 од 9.8.2024. године, у делу става другог изреке, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца за уплату законске затезне камате на досуђене износе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, за период од 15.04.2010. године до 15.10.2018. године, као неоснован.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 53337/21 од 14.5.2024. године, исправљена решењем истог суда П 53337/21 од 9.8.2024. године, у преосталом делу става другог изреке којим је обавезан тужени да у име и за рачун тужиоца уплати надлежном органу припадајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање обрачунате на најнижу месечну основицу за уплату доприноса, за период од

15.04.2019. године до 15.10.2020. године, са законском затезном каматом почев од 5.2.2024. године до исплате, и ставу четвртом изреке и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Првог основног суда у Београду П 53337/21 од 14.5.2024. године, исправљеном решењем истог суда П 53337/21 од 9.8.2024. године, ставом првим изреке дозвољено је објективно преиначење тужбе према поднеску тужиоца од 26.2.2024. године. Ставом другим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да у име и за рачун тужиоца уплати надлежном органу припадајуће доприносе за пензијско и инвалидско осигурање обрачунате на најнижу месечну основицу за уплату доприноса у износу од 40.143,00 динара, за период од 15.04.2010. године до 15.10.2020. године, у износима и са законском затезном каматом ближе опредељеним у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да након извршених уплата из става другог изреке, надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање у име и за рачун тужиоца попуни и поднесе пријаву података за утврђивање стажа осигурања, зараде, накнаде зараде, основице осигурања и висине уплаћених доприноса "образац М-4" и пријаву промене података за утврђивање стажа осигурања, зараде, накнаде зараде, основице осигурања и висине уплаћених доприноса "образац М-8", за период радног ангажовања из става другог изреке пресуде од 15.4.2010. године до 15.10.2018. године. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 258.400,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде, па до исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу, побијајући је у ставу другом, трећем и четвртом изреке, како то произлази из навида жалбе, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на жалбу туженог.

Испитујући првостепену пресуду, у побијном делу, у границама овлашћења прописаних чланом 386. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом, у потврђеном и преиначеном делу, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка прописане чланом 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка, на које се указује у жалби.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужилац је био радно ангажована код туженог у периоду од 15.04.2010. године до 15.10.2020. године. У периоду од 15.04.2010. године до 15.10.2018. године тужилац је, по основу закључених

уговора о обављању привремених и повремених послова код туженог обављао послове на испаљивању противградних ракета. Тужени током поступка није доказао, у смислу правила о терету доказивања, да је доставио РФ ПИО М4 и М8 образац за тужиоца за утужени период. Тужилац је у периоду од 15.4.2019. године до 15.10.2020. године, по основу уговора о делу, обављао послове на испаљивању противградних ракета уз уговорену месечну нето накнаду за обављени посао. Тужиоцу је у спорном периоду исплаћена уговорена нето накнада за обављене послове. Према евиденцији Пореске управе, филијала Чукарица од 8.4.2022. године, тужени је поднео пореске пријаве и извршио уплату пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање за тужиоца у периоду од 2014. до 2020. године. Из налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област утврђено је постојање разлике између доприноса за ПИО за тужиоца обрачунатих уз примену најниже прописане месечне основице доприноса и износа доприноса за ПИО које је тужени уплатио надлежном фонду за тужиоца, и то у две варијанте: у првој варијанти на основу података из уверења РФ за ПИО и у другој варијанти према подацима из дописа Пореске управе. Укупна разлика за утужени период у првој варијанти износи 589.768,01 динара, а разлика у другој варијанти износи 520.292,40 динара.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је тужени био дужан да уз исплату уговорене нето накнаде за обављене послове, уплати и доприносе за пензијско и инвалидско осигурање и то применом најниже месечне основице доприноса код обрачуна за обавезно социјално осигурање по основу привремених и повремених послова, што тужени у конкретном случају није урадио. Сходно наведеном, првостепени суд је применом одредаба чланова 6, 7, 13, 16, 36, 37, 39, 40 и 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (“Службени гласник РС” број 84/2004...138/2022), члана 13. Закона о порезу на доходак грађана и члана 12. и 49. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, усвојио тужбени захтев тужиоца за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање према другој варијанти налаза и мишљења судског вештака у којој је приказана разлика између износа доприноса за пензијско и инвалидско осигурање које је тужени уплатио у корист тужиоца, према евиденцији Пореске управе, и износа доприноса које је дужан да плати у складу са прописима који важе у време вештачења, односно у време пресуђења, па је донео одлуку као у ставу другом изреке побијане пресуде. На досуђене износе, првостепени суд је досудио и законску затезну камату почев од 5.2.2024. године до исплате, с позивом на одредбу члана 277. Закона о облигационим односима. Према оцени првостепеног суда, како тужени, у смислу правила о терету доказивања, није доказао да је Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање доставио обрасце М-4 и М-8 за тужиоца, за утужени период, то је применом одредбе члана 125. и 126. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање и Одлуке о обрасцима пријаве података за матичну евиденцију осигураницима и корисницима права из пензијског и инвалидског осигурања, одлучио као у ставу трећем изреке побијане пресуде. Првостепени суд је оценио неоснованим приговор недостатка пасивне легитимације Републике Србије, будући да је тужилац поднеском од 26.2.2024. године уредио тужбу на начин да је правилно означио туженог, као Републички хидрометеоролошку завод Републике Србије, са подацима о седишту, матичном броју, пореским идентификационим бројем и законским заступником, као у тужби, који има својство правног лица, па и страначку способност, па се у конкретном случају не ради о субјективном преиначењеу тужбе, нити повлачењу тужбе у односу на Републику

Србију, већ се ради о уређењу тужбе.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је у погледу одлуке у потврђеном делу пресуде, правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у том делу разлоге, које прихвата и другостепени суд.

Одредбом члана 6. тачка 8. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање ("Службени гласник РС" број 84/2004...95/18), прописано је да лице која обавља привремене и повремене послове је осигураник који обавља послове по уговору о привременим и повременим пословима, закљученом у складу са законом који уређује радне односе, и по том основу остварује уговорену накнаду, а у тачки 17. прописано је да лице које остварује уговорену накнаду је физичко лице које обавља послове по основу уговора о делу, ауторског уговора, уговора о допунском раду и другог уговора или по неком другом основу, а за извршен рад остварује уговорену накнаду, односно накнаду за рад (уговорена накнада). Тачком 27. истог члана прописано је да најнижа месечна основица доприноса је најнижи износ на који се обрачунавају и плаћају доприноси за један календарски месец осигурања.

Према одредби члана 7. став 1. тачка 3. и 9. истог закона, обвезници доприноса за пензијско и инвалидско осигурање су осигураници, у складу са законом који уређује систем обавезног пензијског и инвалидског осигурања, и то између осталих лица која обављају привремене и повремене послове по уговору закљученом непосредно са послодавцем, односно преко задруге, као и лица која остварују уговорену накнаду.

Према одредби члана 16. истог закона, основица доприноса за лица која обављају привремене и повремене послове, као и за послодавце, је уговорена накнада по том основу. Основица доприноса за лица која остварују уговорену накнаду, према одредби члана 28. истог закона, је опорезиви приход од уговорене накнаде у складу са законом који уређује порез на доходак грађана.

Одредбом члана 36. став 1. истог закона прописано је да месечна основица доприноса не може бити нижа од најниже месечне основице доприноса, а према ставу 2. истог члана, ако је основица доприноса, прописана овим законом, нижа од најниже месечне основице доприноса, обрачун и плаћање доприноса врши се на најнижу месечну основицу доприноса, ако овим законом није другачије уређено. Према одредби става 3. истог члана, изузетно од става 1. и 2. овог члана, најнижа месечна основица доприноса не примењује се код обрачуна и плаћања доприноса на основице из чл. 17. до 21. и чл. 28. став 1. и 2. тачка 2. и став 3. и чл. 35б овог закона.

Одредбом члана 51. став 1. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, прописано је да је послодавац обвезник обрачунавања и плаћања доприноса из основице и на основицу, између осталих, за лица која обављају привремене и повремене послове, а ставом 2. истог члана је прописано да је доприносе из претходног става послодавац дужан да обрачуна и уплати истовремено са исплатом уговорене накнаде за привремене и повремене послове, по прописима који важе у моменту исплате тих примања. Ако послодавац не исплати зараду до последњег дана у текућем месецу за претходни месец, дужан је да најкасније до тог дана обрачуна и исплати доприносе за претходни месец на најнижу месечну основицу доприноса из члана 37.

овог закона. Ако послодавац у року из става 3. овог члана не обрачуна и не уплати доприносе за претходни месец, надлежна организациона јединица Пореске управе, по службеној дужности, а на основу расположивих података, обрачунава доприносе у име и за рачун послодавца. Послодавац је дужан да при исплати зараде за одговарајући месец плати разлику између плаћеног износа доприноса у складу са ставом 3. и 4. овог члана и износа доприноса обрачунатог на зараду коју исплаћује. Одредбом члана 57. став 1. истог закона, прописано је да је доприносе за лица која остварују уговорену накнаду исплатилац дужан да обрачуна, обустави и уплати приликом исплате уговорене накнаде.

Основна обавеза послодавца је да лицу које обавља привремене и повремене послове за обављени рад исплати уговорену накнаду и уз накнаду уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање. У првостепеном поступку несумњиво је утврђено да тужени није обрачунао и уплатио доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, за период од 15.4.2010. године до 15.10.2018. године, за тужиоца по најнижој месечној основици за уплату доприноса, што је био у обавези сагласно члану 36. став 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, јер је накнада за обављање уговорених послова била нижа од законом прописане минималне основице за уплату доприноса. Како на износе исплаћене накнаде за обављене привремене и повремене послове, тужени послодавац није у корист тужиоца извршио уплату доприноса у целости за спорни период, то је супротно наводима жалбе туженог, правилна одлука првостепеног суда којом је тужени обавезан да ту обавезу испуни.

Супротно наводима жалбе, правилно је првостепени суд закључио да је тужени био у обавези да примени најнижу месечну основицу доприноса у складу са чланом 36. став 1. и 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, с обзиром на то да је тужилац, у периоду од 15.4.2010. године до 15.10.2018. године, био радно ангажован по основу уговора о привременим и повременим пословима. Неосновани су наводи жалбе туженог да у конкретном случају за обрачун доприноса за пензијско и инвалидско осигурање треба применити уговорену накнаду као основицу, са позивом на одредбе члана 28. став 1. и члана 36. став 3. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, јер се изузетак из наведене одредбе закона односи на лица која остварују уговорену накнаду, дефинисана чланом 6. тачка 17. истог закона, односно лица које обављају послове по основу уговора о делу, ауторског уговора, уговора о допунском раду и другог уговора или по неком другом основу, а за извршен рад остварују уговорену накнаду, односно накнаду за рад, а не на лица која обављају привремене и повремене послове.

Супротно наводима жалбе туженог, изрека првостепене пресуде, у потврђеном делу, је разумљива и не противречи разлозима датим о свим битним чињеницама, који су јасни и непротивречни, па се неосновано указује на учињену битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, јер пресуда такве недостатке нема и може се испитати.

Сходно наведеном, тужени је у конкретном случају дужан да у корист тужиоца изврши уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на најнижу месечну основицу, у периоду од 15.4.2010. године до 15.10.2018. године, у висини утврђеној према другој варијанти налаза и мишљења судског вештака, због чега је првостепена

пресуда у том делу потврђена и одлучено као у ставу првом изреке ове пресуде.

Правилна је и одлука садржана у ставу трећем изреке којом је наложена обавеза послодавцу да попуни и поднесе Фонду ПИО “образац М-4” и “образац М-8”, за период радног ангажовања од 15.4.2010. године до 15.10.2018. године.

Неосновано се жалбом туженог указује и на учињене битне повреде парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 201. став 2. Закона о парничном поступку, наводећи да је тужилац у тужби као туженог означио Републику Србију, а поднеском од 26.2.2024. године Републички хидрометеоролошки завод, уместо Републике Србије, на који начин је извршено субјективно преиначење тужбе, на које тужени није пристао. Ово из разлога што је тужени поднеском од 26.2.2024. године уредио тужбу и као туженог означио Републички хидрометеоролошки завод, што у конкретном случају не представља субјективно преиначење тужбе, с обзиром на то да је Републички хидрометеоролошки завод у тужби означен као тужени, па стога првостепени суд није учинио битне повреде одредаба парничног поступка на које тужени неосновано указује у жалби.

Међутим, приликом доношења одлуке у делу потраживања за затезну камату на припадајуће доприносе за ПИО, првостепени суд је погрешно применио материјално право.

Наиме, одредбом наведеног члана 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање прописана је основица, обавезе и рокови плаћања, а обавеза обрачунавања и плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање настаје у моменту исплате прихода-(разлике) разлике зараде запосленом, независно од тога за који период се односи та исплата.

Уплата доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, за здравствено осигурање и за осигурање за случај незапослености представљају јавни приход и јавно-правно потраживање, а не облигационо-правни захтев. Уколико послодавац не изврши уплату доприноса у законском року, тада, применом члана 75. Закона о пореском поступку и пореској администрацији, камату обрачунава и наплаћује надлежна организациона јединица Пореске управе, по службеној дужности, а на основу расположивих података и та камата има карактер јавних прихода, који не припадају запосленом, као појединцу, због чега је неоснован захтев тужиоца за исплату камате на доприносе за обавезно социјално осигурање, па је првостепена пресуда у том делу преиначена и одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Такође, одлука којом је првостепени суд усвојио тужбени захтев тужиоца за уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање обрачунатих на најнижу месечну основицу, за период од 15.4.2019. године до 15.10.2020. године, не може се прихватити као правилна, јер је суд њеним доношењем учинио битну повреду одредаба парничног поступка прописану чланом 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, на коју тужени основано указује у жалби. Наведена битна повреда одредаба парничног поступка састоји се у томе што су нејасни разлози којима првостепени суд образлаже свој закључак да је тужени за наведени период дужан да у корист тужиоца изврши уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање на најнижу месечну

основицу, сходно одредби члана 36. став 1. и 2. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање. Ово из разлога што је тужилац у том периоду био радно ангажован по основу закључених уговора о делу, па се ради о изузетку од правила примене најниже месечне основице доприноса прописаног чланом 36. став 3. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Како се због наведених недостатака првостепена пресуда у делу става другог изреке не може сматрати правилном и законитом, то је у том делу морала бити укинута.

Укинута је одлука о трошковима парничног поступка, садржана у ставу четвртом изреке првостепене пресуде, јер зависи од коначног исхода спора и постигнутог успеха странака.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити неправилности на које му је указано, те ће правилном применом материјалног права поново одлучити о тужбеном захтеву тужиоца у преосталом делу, а за своју одлуку ће дати јасне и довољне разлоге.

Из наведених разлога, на основу одредбе члана 390, 391. став 1 и 401. тачка 3. Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Гордана Тошић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић